

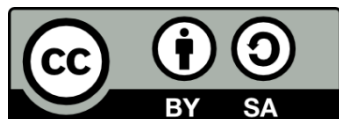

Διπλωματική Ιστορία

Ενότητα 8η: Η παγκόσμια οικονομική κρίση και ύφεση – Η άνοδος του ολοκληρωτισμού

Ιωάννης Στεφανίδης, Καθηγητής

Τμήμα Νομικής Α.Π.Θ.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Η παγκόσμια οικονομική κρίση και ύφεση – Η άνοδος του ολοκληρωτισμού

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

---

1. Τα αίτια της οικονομικής κατάρρευσης (crash)
2. Αντιδρώντας στην Κρίση
3. Από την οικονομική κρίση στην κρίση της δημοκρατίας
4. Ερωτήσεις (αυτο)αξιολόγησης

Σκοποί ενότητας

- Κατανόηση των παραγόντων που οδήγησαν στην παγκόσμια οικονομική κρίση μετά το 1929, καθώς και της συσχέτισής της με την άνοδο ολοκληρωτικών και αυταρχικών κινημάτων στην Ευρώπη του μεσοπολέμου.
- Κατανόηση της συσχέτισης του Α΄ Π.Π. με την επικράτηση ολοκληρωτικών καθεστώτων, καθώς και του αντίκτυπου αυτής της επικράτησης στον τρόπο άσκησης της διπλωματίας στην Ευρώπη.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Τα αίτια της οικονομικής κατάρρευσης (crash)

Οι κίνδυνοι από την ανάδειξη των Η.Π.Α. σε κορυφαίο παγκόσμιο πιστωτή

- Πολιτική αυτάρκειας και προστατευτισμού:
  - ❖ μείωση εισαγωγών
  - ❖ δασμολογικά τείχη
- Χρηματοδότηση τρίτων χωρών με βραχυπρόθεσμα δάνεια για αγορά αμερικανικών προϊόντων
- Ενδεχόμενη κρίση → διακοπή ρευστότητας → αστάθεια → κίνδυνος πανικού

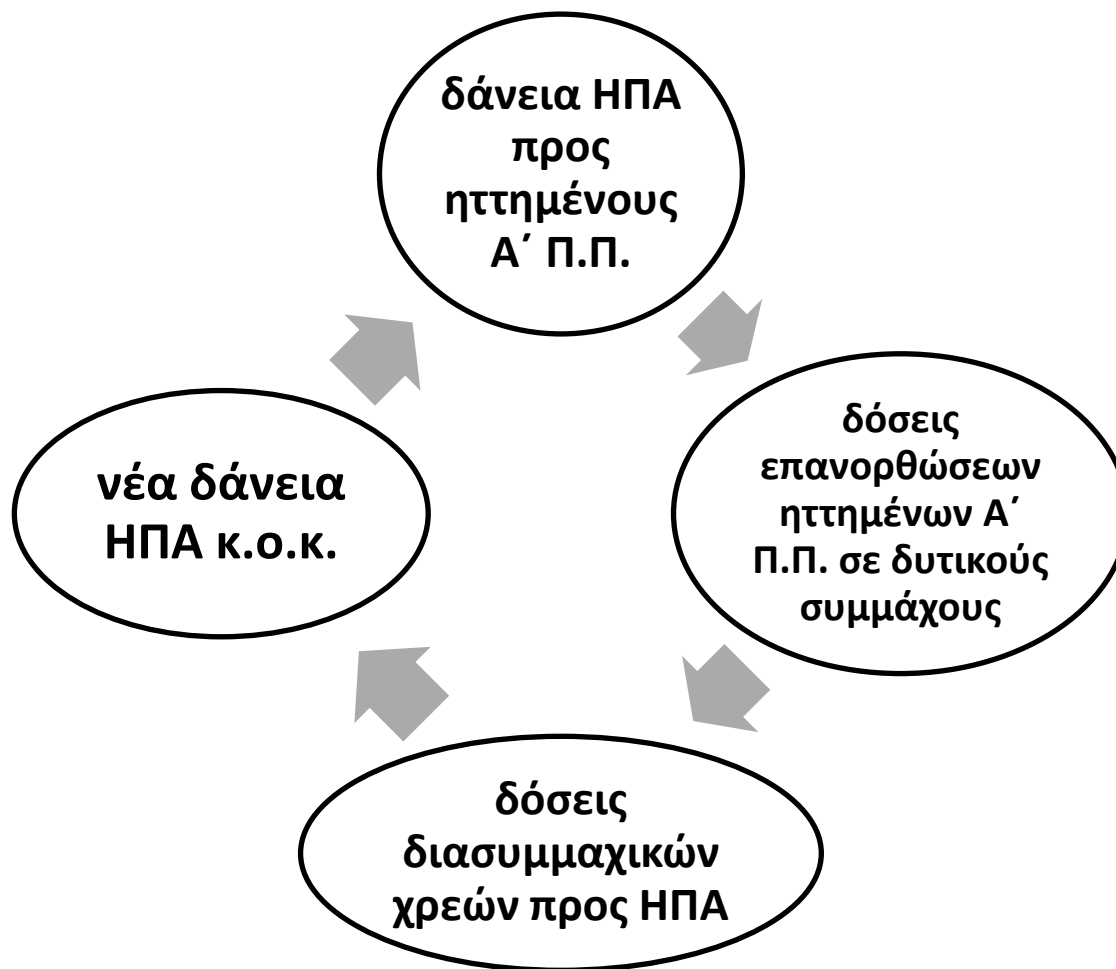

Παράγοντες κρίσης στην οικονομία των Η.Π.Α.

- Πολιτική “εύκολου χρήματος” → κερδοσκοπία
→ “φούσκα” χρηματιστηριακών αξιών
- Πτώση τιμών (-50% μεταξύ 1919 και 1931) και παρατεταμένη ύφεση στον αγροτικό τομέα (στις ΗΠΑ και διεθνώς)

Ο φαύλος κύκλος του παγκόσμιου χρέους (1/2)

Ο φαύλος κύκλος του παγκόσμιου χρέους (2/2)

- **1928:** Οι ΗΠΑ διακόπτουν τον δανεισμό προς τρίτες χώρες
- **1929:** Οι ΗΠΑ ανακαλούν τα βραχυπρόθεσμα δάνεια προς τρίτες χώρες

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Αντιδρώντας στην Κρίση

Απόπειρες για πολυμερή αντίδραση

- Το Hoover moratorium
- Η διεθνής διάσκεψη της Λωζάννης
- Η Παγκόσμια Οικονομική Συνδιάσκεψη του Λονδίνου

Περιφερειακές αντιδράσεις

- Οι “αυτοκρατορικές προτιμήσεις” της Βρετανικής Κοινοπολιτείας
- Το “μπλοκ του χρυσού” με γαλλική πρωτοβουλία
- Οι γερμανικές συμφωνίες συμψηφισμού με την Κεντρική - ΝΑ Ευρώπη

Εθνικές αντιδράσεις

- Συναλλαγματικοί έλεγχοι
- Προστατευτισμός
- Πολιτικές αυτάρκειας

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Από την οικονομική κρίση στην κρίση της δημοκρατίας

Τρεις εκδοχές ολοκληρωτισμού

- ❖ Σοβιετικός κομμουνισμός
  - ❖ Ιταλικός φασισμός
  - ❖ Γερμανικός εθνικοσοσιαλισμός
- Ο αντίκτυπος της ανόδου του ολοκληρωτισμού για τις διεθνείς σχέσεις στον μεσοπόλεμο

Ερωτήσεις (αυτο)αξιολόγησης

1. Για ποιους λόγους η οικονομική κρίση που εκδηλώθηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες με την κατάρρευση του Χρηματιστηρίου της Wall Street το 1929 εξελίχτηκε σε παγκόσμια;
2. Πώς η παγκόσμια οικονομική κρίση συνέβαλε στην άνοδο ολοκληρωτικών και αυταρχικών κινημάτων;
3. Σχολιάστε την άποψη ότι η άνοδος και επικράτηση ολοκληρωτικών καθεστώτων στην Ευρώπη του μεσοπολέμου οφείλεται στην εμπειρία του Α΄ Π.Π..
4. Ποιος υπήρξε ο αντίκτυπος από την επικράτηση ολοκληρωτικών καθεστώτων στον τρόπο άσκησης της διπλωματίας στην Ευρώπη;

Σημείωμα Αναφοράς

- Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ιωάννης Στεφανίδης «Διπλωματική Ιστορία. Ενότητα 8^η: Η παγκόσμια οικονομική κρίση και ύφεση – Η άνοδος του ολοκληρωτισμού». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <https://opencourses.auth.gr/courses/OCRS526/>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

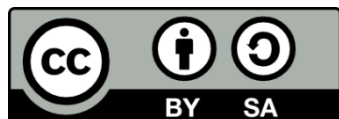
[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Μαριάνθη-Ελένη
Διαμαντοπούλου
Θεσσαλονίκη, 25-10-2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

